

SEXPOLITIKK

Høringsinnspill fra Sex og Politikk - Høring: Statsbudsjettet 2026

Kapitler fordelt til helse- og omsorgskomiteen

GOD SEKSUELL HELSE SOM VERKTØY MOT OVERGREP, MOBBING OG UTENFORSKAP

Høringsinnspill til høring i Prop. 1 S - Statsbudsjettet 2026, Helse og omsorg

Sex og Politikk takker for anledningen til å komme med høringsinnspill, og vi vil spesielt sette søkelys på seksuell helse som en del av folkehelsen og seksualitetsundervisning som verktøy mot seksuelle overgrep, mobbing og utenforskap, samt god folkehelse i et livsløpsperspektiv.

Seksuell helse er en grunnleggende del av folkehelsen, og seksualitetsundervisning er et dokumentert og avgjørende verktøy for å bedre nettopp dette. Likevel er det fortsatt uklart hvor mye regjeringen faktisk prioriterer dette arbeidet.

Budsjettet mangler tydelig øremerking av midler til tiltak som skal sikre bedre seksuell og reproduktiv helse i praksis. Dette svekker forutsigbarheten for frivillige organisasjoner som i mange år har vært bærebjelken på feltet - både nasjonalt og lokalt. At øremerkede midler fjernes og legges i brede konkurransebaserte ordninger skaper utrygghet, slik blant annet Amatheia nylig har erfart. Det er bemerkelsesverdig at dette skjer i kjølvannet av innføring av ny abortlov og det brede politiske engasjementet rundt ny «Samtykkelov».

Det er overraskende at samtykke og forebygging av seksuelle overgrep knapt prioriteres økonomisk, til tross for denne historiske innføringen av ny lovbestemmelse. Lovendringen gir en unik mulighet til å bygge en ny samtykkkultur, men det krever investering i holdningsskapende arbeid, seksualitetsundervisning og kompetanseheving i aktuelle fagmiljøer.

Voldtekstutvalget var tydelig: seksualitetsundervisning er et av de viktigste forebyggende tiltakene mot overgrep. Når budsjettet ikke følger opp dette med midler, sender det negative signaler om at man ikke tar denne klare tilbakemeldingen på alvor. Overgrep er et folkehelseproblem, da må også løsningen være en del av folkehelsearbeidet. Samtidig er vi positive til at seksuell helse skal legges inn som en del av Folkehelseundersøkelsen 2026.

Videre viser regjeringen til at Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet utvikler en nasjonal kompetansepakke innen temaet folkehelse og livsmestring. Denne skal omfatte seksualitet, kjønn, grensesetting og relasjoner. Vi i Sex og Politikk støtter dette tiltaket, men stiller oss undrende til at

organisasjoner med lang erfaring og fagkunnskap fra feltet, ikke har informasjon eller er involvert i en slik prosess.

Sex og Politikk opplevde i år en rekordstor etterspørsel i vårt undervisningsmateriell, med et høyere antall registrerte undervisere enn hva vi har hatt de siste 15 årene. Dette viser at det fortsatt er et behov for støtte til seksualitetsundervisning blant lærere og helsesykepleiere i landet, men vi kan ikke se at dette budsjettforslaget møter dette i tilstrekkelig grad. I våre to naboland Danmark og Sverige, som vi gjerne sammenligner oss med, bevilger myndighetene fra 10 til 60 millioner i året til våre søskenorganisasjoner til bruk på seksualitetsundervisning.

I regjeringens nye strategi for seksuell helse «God seksuell helse - vårt felles ansvar» står det å lese:

«Den økte åpenheten om sex og seksualitet i samfunnet har bidratt til nødvendig og større anerkjennelse av at også eldre mennesker har en seksualitet, seksuell helse og et aktivt sexliv. (...) Mange opplever fortsatt at seksualitet og seksuell helse er temaer som forbigås ved sykdom eller behandling. Seksuelle problemer kan bli ansett som et mindre problem som nedprioriteres til fordel for annen informasjon og behandling. Tilbakemeldinger fra brukere viser at mange pasienter ønsker at helsepersonell skal ta initiativ til å snakke om seksualitet.»

I 2020 initierte Helsedirektoratet det nasjonale prosjektet «Eldre og seksuell helse», der Sex og Politikk var én av fire aktører. Dette prosjektet er spesifikt nevnt i den nye strategien. Prosjektet ble avsluttet i 2023, men Sex og Politikk har fortsatt arbeidet, og gjennomførte i 2024/2025 en nasjonal brukerundersøkelse blant landets eldre om deres seksuelle helse. Her kommer det blant annet frem blant et hundretalls spørsmål og svar at bare ni prosent av de 2084 som svarte på undersøkelsen hadde blitt spurt av sin egen fastlege om sin seksuelle helse. Undersøkelsen avslørte og bekreftet det man hadde trodd så langt, den eldre befolkningen er seksuelt aktive til langt oppe i årene, og hele 92 prosent oppgir at seksualiteten er en viktig del av livet og noe som gjør livet verdt å leve. Det er derfor stort avvik det er mellom eldre sine uttalte behov og ønsker om å snakke om seksuell helse og det helsepersonell faktisk bidrar med.

Tall som NRK har lagt fram viser hvor stor konsekvens det kan få for blant kommuneøkonomien dersom eldre blir mer fysisk aktive (så lite som fem – tjue minutter per dag). Det er ikke unaturlig å anta at en forbedret seksuell folkehelse blant den eldre delen av befolkningen vil kunne få tilsvarende effekt.

Sex og Politikk foreslår følgende:

- Sex og Politikk mener at Norge bør øremerke midler til seksualitetsundervisning. For å starte den styrkingen av undervisningen som utredninger og rapporter anbefaler, tenker vi at man det første året bør sette av minst fem millioner kroner.
- Sex og Politikk mener at det å øremerke midler til å forbedre den seksuelle folkehelsen for den eldre del av befolkningen, i en størrelsesorden på to millioner i året er å regne som en liten samfunnsøkonomisk investering som kan gi store og positive utslag på både folkehelse og samfunnsøkonomi.
- Sex og Politikk mener det øremerkede tilskuddet til Amatheia må tilbake i statsbudsjettet tilsvarende 2025, og justert for prisstigningen.

Oslo 20. oktober 2025

Sex og Politikk, Chr. Krohgs gate 34, 1086 Oslo // www.sexogpolitikk.no // post@sexogpolitikk.no